



**Силабус навчальної дисципліни
«Експертиза творів
образотворчого
мистецтва: графіка»
назва дисципліни**

**Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво**

Рівень вищої освіти	Перший (Бакалавр) рівень вищої освіти
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	<u>Обов'язковий компонент освітньо-професійної програми</u>
Курс Семестр	4 курс 7 семестр
Семестровий контроль	Іспит – 7 семестр
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	5 кредитів ЄКТС/150 годин (аудиторних 64: 32 лекційних, 32 семестрових, / 86 самостійної роб.)
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Дисципліна базується на знаннях, спільних для курсів фахових дисциплін: «Вступ до мистецтвознавства», «Аналіз творів мистецтва», «Основи іконографії», «Техніки і технології художніх матеріалів», «Технологічна експертиза творів мистецтва», «Експертиза творів образотворчого мистецтва: живопис», «Міфологія в образотворчому мистецтві», «Історія українського мистецтва», «Історія мистецтва Візантії та європейського Середньовіччя», «Історія мистецтва Італійського Ренесансу», «Історія мистецтва Північного Відродження», «Історія мистецтва Західної Європи».
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	<p>Об'єктами вивчення є технічні та стилістичні особливості творів графіки . Історико-хронологічний та порівняльно-хронологічний принципи використовуються у навчальному процесі предмету.</p> <p>Мета дисципліни – набуття теоретичних знань з історії розвитку, технічних та стилістичних особливостей творів графіки, формування у здобувачів критеріїв наукового підходу до питань дослідження, атрибуції та експертизи творів графіки, формування практичних навичок з мистецтвознавчої та технічної експертизи творів графічного мистецтва.</p> <p>створення комплексу теоретичних знань з історії світового мистецтва та формування практичних навичок з аналізу творів різних регіонів та епох, ознайомлення здобувачів з кращими творами мистецтва, створення візуального ряду, що відіграє важливу роль у набутті студентами професіоналізму та навичок мистецтвознавця-експерта.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування теоретичних знань з історії графічного мистецтва; - вивчення специфіки створення художнього образу, ролі у

	<p>цьому процесі художніх засобів та формальних прийомів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - - засвоєння необхідної термінології, основних мистецтвознавчих понять та дефініцій; - - формування знань щодо матеріалів та технології виготовлення творів графіки на різних етапах розвитку цього виду образотворчого мистецтва; - - формування знань щодо основних методів та методики експертизи графічних творів; - - формування практичних навичок з аналізу стилістики, вміння за формальними ознаками визначати приналежність твору до певної історичної доби та регіону; - - формування вміння визначати мистецьку цінність твору; - - формування навичок роботи з різними джерелами інформації, вміння верифікувати отриману інформацію; - - формування практичних навичок та умінь з аналізу графічних творів різних стилів та напрямів, визначення стилістичної та регіональної приналежності творів; - - формування практичних навичок та умінь зі складання експертного висновку.
<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знання відомостей про розвиток світового та українського мистецтва, що дозволяє визначати спільні риси та відмінності творів графічного мистецтва різних стилів; - знання соціокультурних чинників та особливостей історичної доби, що впливають на формування стилістики та специфічних рис мистецтва різних періодів, принципи художнього вирішення творів; - знання техніки виконання творів графіки; - вміння визначати час створення окремих робіт, розуміти їхні стилістичні особливості; - вміння здійснити атрибуцію творів графіки. - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації, а також експертизи творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих знань з теорії, історії мистецтва та експертизи, спрямованих на розвиток здатності особистості до креативної самореалізації у сфері мистецтвознавчої експертизи та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. - Здатність і готовність до особистого розвитку, бажання досягати успіху. - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Здатність застосовувати на практиці знання, навички та уміння, набуті у результаті дослідницької роботи. - Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень на основі аналізу отриманої

	<p>інформації.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності. - Уміння аргументувати власну позицію.
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - - Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності розвитку образотворчого та декоративного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу. - Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. - Здатність володіти знанням базової мистецтвознавчої, експертної, методичної літератури. - Здатність демонструвати достатньо високий рівень експертної майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і лабораторних методик. - Здатність здійснювати експертну діяльність на базі професійних знань, мистецтвознавчих та практичних камеральних і лабораторних досліджень. - Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх в інтерпретації художнього образу в експертній діяльності. - Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності мистецтвознавця-експерта. - Здатність збирати, аналізувати та синтезувати мистецтвознавчу інформацію та дані із суміжних галузей науки і застосовувати її при проведенні експертизи. - Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології в процесі експертної діяльності та мистецтвознавчої експертизи. - Здатність сприймати новітні концепції у сфері мистецтвознавчої експертизи та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими засадами діяльності експерта. - Здатність до здійснення мистецтвознавчих досліджень. - Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження. - Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності.
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Оцінювання навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів, презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен). Контроль знань здійснюється у формі усного або письмового опитування (тестування), діалогового спілкування, презентації результатів виконаних здобувачами завдань та досліджень, виступів на наукових конференціях.</p> <p>Враховується також активність здобувача під час обговорення навчальних тем та виконання практичних завдань.</p>

<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>-Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності</p> <p>- Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження.</p>
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Кожен змістовий розділ включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу здобувачів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу</p> <p>Структура навчального курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основи експертизи твору графічного мистецтва. - Законодавче забезпечення експертної діяльності. - Рисунок, його різновиди, розмаїття технік виконання. Еволюція технік виконання рисунку. Особливості здійснення експертизи рисунку. - Основи для виконання рисунка (дерево, кераміка, папірус, пергамент, папір). - Матеріали для виконання рисунка (штифт, грифель, перо, пензель, «м'які» матеріали). - Папір: історія використання та особливості. - Пігменти. - Експертиза друкованої графіки - Друкована графіка, її різновиди, особливості експертизи. - Різновиди високого друку (ксилографія, лінорит). - Різновиди глибокого друку (різцева гравюра, офорт, суха голка, м'який лак, акватинта). - Різновиди пласкої гравюри (літографія). - Особливості атрибуції сучасної графіки. - Експертиза промислової графіки - Плакат, специфіка його атрибуції. - Експертиза книги та книжкової графіки. - Експертиза промислової графіки. - Складання експертного висновку. <p>Форми навчання: Денна, заочна, дистанційна.</p> <p>Види занять: Лекція, практичне заняття, самостійна робота.</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<p>Рекомендована література та інформаційні ресурси</p> <p>Основна: (Базова)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика мистецтвознавчої експертизи (загальна частина) / [Новікова К.В., Міщенко І.І., Солодовніков І.В. та ін.]. К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2019. 73 с. 2. Дадыкин А. В. Определениеи датировка бумаги русских кириллических книг XV—XX вв. Методические рекомендации / 2-е изд., под ред. И. В. Поздеевой. http://www.rpravda.uniyar.ac.ru/book/dating.pdf 3. Изучение и инвентарное описание старопечатных изданий: метод. реком. Киев, 1989. 56 с. 4. Пушкар Н.Ю., Корецька О.П. Науковий опис предметів

	<p>Документального фонду: книг, документів, фото (відбитків і негативів). Методичні рекомендації. Луцьк, 2013.</p> <p>5. Очерки по истории и технике гравюры. В 14-ти тетрадях. М.: Изобразительное искусство, 1987.</p> <p>6. Індутний В. Оцінка пам'яток культури. – К.: СПД Моляр С.В., 2009.</p> <p>7. Виппер Б. Введение в историческое изучение искусства. 2-е изд., испр. и доп. М.: Изобразительное искусство, 1985. 288 с.</p> <p>8. Ничкало С. А. Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник. К.: Либідь, 1999. 208 с.</p> <p>9. Пам'ятки книжкового мистецтва. Каталог стародруків, виданих на Україні: В 3 т. Львів, 1981–1984.</p> <p>Додаткова:</p> <p>1. Про затвердження Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України. Наказ Міністерства культури і мистецтв України 13.07.98 N 325.</p> <p>2. Про затвердження переліків рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, що використовується під час проведення судових експертиз. Наказ Міністерства юстиції України. 30.07.2010 N 1722/5.</p> <p>3. Проблеми українського термінологічного словникарства в мистецтвознавстві й етнології: Наук. зб. пам'яті Миколи Трохименка. Т. 1 / відп. ред. М. Селівачов. К.: Редакція вісника "Ант", 2002. 264 с.</p> <p>Додаткові інформаційні ресурси (інтернет-ресурси):</p> <p>1. http://www.nbu.gov.ua/ сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.</p> <p>2. http://library.nakkim.edu.ua/ електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв</p> <p>3. http://elib.nplu.org/ електронна бібліотека «Культура України»</p> <p>4. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека</p> <p>5. http://informatic10.at.ua/index/informacijni_sistemi_ta_tekhnologiji/0-29</p> <p>6. https://scholar.google.ru/</p> <p>7. https://orcid.org</p> <p>8. https://www.scopus.com</p> <p>9. https://dakkim.academia.edu/</p>
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Проведення лекційних та семінарських занять з дисципліни забезпечується матеріально-технічною базою (базова аудиторія - № 201, корп.18, НАККіМ), навчально-методичною документацією та матеріалами.
Кафедра	Мистецтвознавчої експертизи
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту

Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)



Борисенко Марія – художниця-реставраторка, старша викладачка кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Членкиня Міжнародної Ради музеїв ICOM України та Національної спілки художників України.

Освіта: Київський національний університет технологій та дизайну за спеціальностями «Мистецтво» (2003 р.) та «Дизайн» (2004 р.), Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв за спеціальністю «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (2021 р.)

Навчання закордоном:

- 2016 р. Навчання в Академії Культурного Адміністрування м. Пекін, Китай. За темою: «Консервація та розкопки об'єктів культурного надбання.» сертифікат №16A0813027, відзначена листом-подякою за плідну роботу від 12.07.2016 р.
- 2017 р. Стажування. Реставраційний центр ім. П. Гудінаса, м. Вільнюс, Литва. Стажувалась як художник-реставратор металу у відділі реставрації археологічного металу сертифікат R №-103/226
- 2017 р. Стажування. Реставраційний центр ім. П. Гудінаса, м. Вільнюс, Литва. Стажувалась як художник-реставратор графічних творів у відділі реставрації творів графіки, сертифікат R 102/225.
- 2018 р. Навчання в Міжнародному Навчальному Центрі для Консерваторів, Пекін, Китай, під керівництвом спеціалістів з США, Великої Британії, Італії, Китаю. Тема: «Науковий підхід в консервації пам'яток на паперовій основі та фотографії» сертифікат міжнародної відповідності REF:IC-ITCC(IV)/2018/023.
- 2019 р. Навчання в Токійському Національно-Дослідницькому інституті Культурного Надбання. Токіо, Японія. Тема: «Консервація японського паперу». Сертифікат від 27.09.2019р.
- 2020 р. Навчання в департаменті консервації в Національній Галереї Праги за направленням реставрація творів на паперовій основі. Прага, Чеська Республіка.
- 2021 р. Навчання за підтримки МАГАТЕ, тема підвищення кваліфікації присвячена використанню радіаційних технологій для збереження культурного надбання «Regional Workshop on Radiation Technologies for Cultural Heritage Preservation». Гренобль, Франція. Авторка (співавторка) понад 50 друкованих праць (у т.ч. наукових статей, науково-популярних праць, навчального посібника)

Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності). Політика академічної доброчесності

Навчальна дисципліна розроблена на основі наукового і практичного досвіду провідних вітчизняних та закордонних науковців, на основі аналізу самостійної науково-дослідної діяльності студентів НАКККіМ, підготовки ними магістерських кваліфікаційних праць.

Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Лінк на дисципліну

Програма розміщена на сторінці кафедри мистецтвознавчої експертизи <https://nakkkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznavchoji-ekspertizi>

